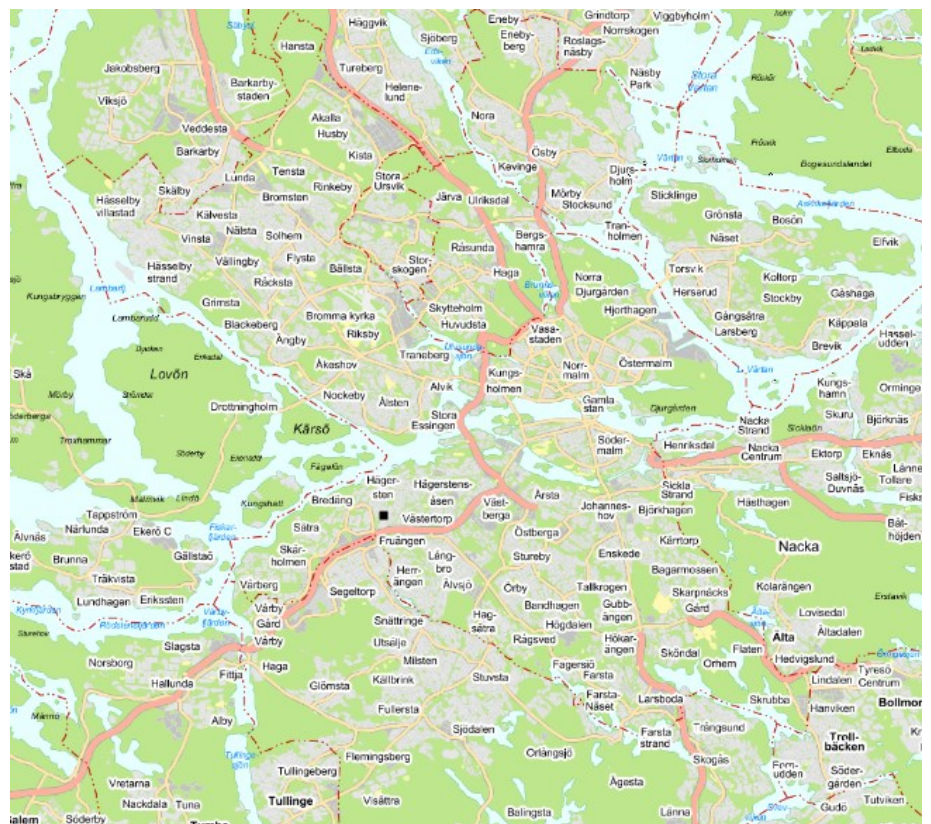

Projektdirektiv: Framkomlighetssatsning inom gång- och kollektivtrafik

Författare: Stina Airijoki
Lotten Svedberg

Version: 1.0

Godkännanden av projektdirektivet

Datum	Godkänd av: Namn och förvaltning
2019-06-17	Jenny Carlsson, Trafikkontoret

Innehåll

Introduktion.....	4
Projektbakgrund.....	4
Beskrivning av projektet.....	6
Gångtrafik.....	6
Kollektivtrafik.....	7
Samverkansprojekt inom kollektivtrafik och gång.....	8
Mål och syfte.....	9
Utredningsorganisation.....	10
Tidplan fram till inriktningsbeslut.....	10
Ekonomi.....	10
Risk, kvalitet och möjligheter.....	10
Projektrisker.....	10
Kommunikation.....	11
Rapportering.....	11
Samråd och samverkan.....	11

Introduktion

Detta projektdirektiv omfattar trafikkontorets satsning på framkomlighet inom gång- och kollektivtrafik enligt trafiknämndens uppdrag i kommunfullmäktiges budget för 2019.

Direktivet beskriver hur trafikkontoret avser att genomföra denna satsning samt hur kontoret kommer att rapportera och följa upp satsningen.

Projektbakgrund

I kommunfullmäktiges budget för 2019 med inriktning för 2020 och 2021, fick trafiknämnden i uppdrag att genomföra satsningar på framkomlighetsåtgärder och cykelinfrastruktur till en omfattning av 1500 mnkr. Av dessa avser 500 mnkr satsningar på framkomlighet inom gång- och kollektivtrafik. Detta projektdirektiv omfattar Trafikkontorets satsning på framkomlighet inom gång- och kollektivtrafik.

Gångtrafik

Stockholms första gångplan antogs av kommunfullmäktige i april 2016. Stockholms *Gångplan* är en av flera tematiska fördjupningar av *Framkomlighetsstrategin*. Gångplanen beskriver förutsättningarna för gående i staden, och ger en målbild för ökad gångvänlighet.

Kontoret har sedan gångplanen antogs år 2016 genomfört en rad åtgärder för att öka gångvänligheten, framkomligheten och attraktiviteten för gående. I det fortsatta arbetet för ett gångvänligt Stockholm, ser kontoret behov av att rikta resurser till ytterligare gångstråk och platser för att möjliggöra gångresor.

Det är viktigt för staden att ha en trafikmiljö som utgår från de oskyddade trafikanterna och som beaktar barnperspektivet. Vidare ska trafikmiljön vara tillgänglig för alla. Ofta kan stora tillgänglighetsvinster göras med relativt små insatser. Kontoret får årligen in förslag på åtgärder från stadens medborgare som syftar till att öka tillgängligheten, trafiksäkerheten och framkomligheten i staden för gående och det är viktigt att kontoret har ett systematiskt arbetssätt för att hantera och tillgodose prioriterade önskemål. Kontoret genomför därför årligen mindre fysiska åtgärder under samlingsnamnet ”trafikantförbättrande åtgärder” i hela staden. Åtgärderna syftar till att förbättra den offentliga miljön för stadens gång- och cykeltrafikanter.

Enligt stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023* och i stadens budget för 2019 framgår att hinder i den befintliga byggda miljön ska åtgärdas. Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället.

Kollektivtrafik

Staden och trafikförvaltningen har tillsammans tagit fram *Gemensam handlingsplan stombuss 2017-2021* som syftar till att genomföra åtgärder för att förbättra stombussarnas framkomlighet och pålitlighet. I november 2016 antogs denna av trafiknämnden. Kontoret har sedan dess, i samverkan med Trafikförvaltningen och dess bussentreprenörer, genomfört en rad åtgärder för att främja framkomlighet för stombusstrafik.

Trafikförvaltningen tillsammans med Trafikverket har genomfört *”Åtgärdsvalsstudie för förbättrad framkomlighet i stolinjenätet”*, *ÅVS*, som syftar till att förbättra framkomligheten för stombussnätet och möjliggöra genomförande av nya stombusslinjer i enlighet med stamnätsplanen. Det övergripande syftet med åtgärderna är att skapa förutsättningar för ett större, sammanhängande stombusslinjenät med attraktiv standard vad gäller turtäthet, restider och framkomlighet. Flertalet av dessa åtgärder är belägna inom Stockholms stad.

Kontoret genomför också mindre framkomlighetsåtgärder för busstrafiken under samlingsnamnet *”Kollektivtrafikåtgärder”* i hela staden.

Inriktningen för satsningen inom kollektivtrafik är att genomföra åtgärder för kollektivtrafiken som syftar till att förbättra framkomligheten och pålitligheten.

Samverkansprojekt inom kollektivtrafik och gångtrafik

När andra aktörer, såsom Trafikverket och Trafikförvaltningen, genomför stora infrastrukturprojekt uppstår ofta behov av följdinvesteringar för staden. Det kan bland annat handla om att tillgängliggöra infrastrukturen för gångtrafik.

Kontoret föreslår att satsningen på framkomlighet inom gång- och kollektivtrafik även ska inrymma kompletterande satsningar med ursprung i samverkansprojekt. Dessa har sitt ursprung i större kollektivtrafikinvesteringar i form av exempelvis Tvärbana Norr (Kistagrenen) och Citybanan, där ny infrastruktur för kollektivtrafik kräver kompletterande satsningar för att

tillgängliggöra dessa för gångtrafik. Citybanan öppnade en ny pendeltågsstation vid Odenplan sommaren 2017, vilket givit ett stort ökat gång-flöde på platsen. Tvärbana Norr (Kistagrenen) planerar för en ny hållplats intill Solvalla travbana och Annedal, i anslutning till befintliga och planerade verksamheter och bostäder på var sida Ulvsundavägen.

Beskrivning av projektet

Trafikkontoret avser att huvudsakligen arbeta inom tre områden gällande satsningen på framkomlighet gång- och kollektivtrafik.

- Gångtrafik
- Kollektivtrafik
- Samverkansprojekt inom kollektivtrafik och gångtrafik

Nedan beskrivs kortfattat vilka kategorier av projekt som trafikkontoret avser att driva inom respektive område.

Gångtrafik

Åtgärder enligt Gångplan

Kontoret har sedan gångplanen antogs år 2016 genomfört en rad åtgärder för att öka gångvänligheten, framkomligheten och attraktiviteten för gående. Det finns behov av fortsatta investeringar för att förbättra förutsättningarna för gående i staden. I arbetet för ett gångvänligt Stockholm ser kontoret behov av att rikta resurser till ytterligare gångstråk och platser för att möjliggöra gångresor. Kontoret avser att fokusera på åtgärder som gynnar vardagsresor till fots samt gång som en del av en kollektivresa.

Att Stockholm bibehåller hög attraktivitet för gående är förutom ökad andel gående, en indikator som preciseras i gångplanen. Många faktorer bidrar till attraktiva offentliga rum. Vissa har en tydlig koppling till ökad gångvänlighet, som hur stadsdelar hänger samman och att kopplingar finns till viktiga målpunkter, vilket skapar flöden av människor. Vid genomförande av åtgärder för ökad gångvänlighet längs platser och gångstråk i staden, läggs därför också resurser på en medveten gestaltning av platsen.

Trafikantförbättrande åtgärder

Kontoret har under flera år genomfört fysiska åtgärder under samlingsnamnet ”trafikantförbättrande åtgärder” i hela staden.

Åtgärderna syftar till att förbättra den offentliga miljön för stadens gång- och cykeltrafikanter.

Satsningen rymmer åtgärder av mindre karaktär, som inte hanteras i något större projekt. Bland annat genomförs åtgärder för förbättrad framkomlighet för gång- och cykeltrafikanter, trygghetsåtgärder, tillgänglighetsåtgärder, trafiksäkerhetsåtgärder i form av t.ex. hastighetsdämpande åtgärder vid passager, samt skyltning och vägmarkering m.m. Gemensamt för åtgärderna är att de är av mindre omfattning och leder till en ökad trafiksäkerhet och framkomlighet för oskyddade trafikanter. Förslag till flera av åtgärderna kommer från stadens medborgare och satsningen är en möjlighet för kontoret att med kortare ledtider genomföra prioriterade önskemål.

Tillgänglighetsåtgärder

I stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023* samt i stadens budget för 2019 framgår att hinder i den befintliga byggda miljön ska åtgärdas. Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället.

Trafikkontorets mål är att alla projekt ska ta hänsyn till och budgetera för åtgärder för att skapa en god tillgänglighet. För enkelt avhjälpna hinder, där inga andra projekt planeras inom nära fram-tid, behöver emellertid separata investeringsmedel avsättas. Exempel på åtgärder som omfattas är sänkning av kantstenar vid övergångsställen och andra passager, utbyte av rännalar, kontrastmarkering av busshållplatser och komplettering av handledare i trappor samt att höja kantstenar vid busshållplatser i innerstad och ytterstad.

Konsekvenser

Framkomlighet är ett mått på gångvänlighet. När gående ges ökad framkomlighet, kan det ge konsekvenser för övrig trafik, exempelvis genom att yta måste fördelas till gående på bekostnad av andra trafikslag eller att gående ges ökad prioritet i korsningspunkter.

Kollektivtrafik

Åtgärder handlingsplan stombuss

Kontoret har sedan *Gemensam handlingsplan stombuss 2017-2021* antogs år 2016 genomfört en rad åtgärder för att förbättra framkomligheten för stombusstrafiken. I satsningen för förbättrad framkomlighet för kollektivtrafiken i Stockholm ser

kontoret behov av att slutföra de projekt som är framtagna i handlingsplanen.

Åtgärder AVS framkomlighet stornätet

Trafikförvaltningen och trafikverket har tagit fram åtgärder för stomlinjerna i enlighet med stornätsplanen. Både befintliga och nya linjer har studerats och förslag på åtgärder för att förbättra framkomligheten har tagits fram.

Satsningen innehåller åtgärder från de framtagna åtgärdsvalstudierna. Det övergripande syftet med åtgärderna är att skapa förutsättningar för ett större, sammanhängande stombusslinjenät med attraktiv standard vad gäller turtäthet, restider och framkomlighet.

Mindre punktinsatser kollektivtrafik

Kontoret har under flera år genomfört fysiska åtgärder under samlingsnamnet ”mindre punktinsatser kollektivtrafik” i hela staden. Projektet är samfinansierat med 50 % av trafikförvaltningen. Åtgärderna syftar till att förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken.

Satsningen rymmer åtgärder av mindre karaktär, som inte hanteras i något större projekt. De objekt som genomförs handlar om förbättrad framkomlighet för busstrafiken. Gemensamt för åtgärderna är att de är av mindre omfattning. Förslag till flera av åtgärderna kommer från bussentreprenörerna och satsningen är en möjlighet för kontoret att med kortare ledtider genomföra önskemål om åtgärder gällande framkomlighet.

Konsekvenser

När kollektivtrafiken ges ökad framkomlighet, kan det ge konsekvenser för övrig trafik, exempelvis genom att yta måste fördelas till kollektivtrafiken på bekostnad av andra trafikslag eller att kollektivtrafiken ges ökad prioritet i korsningspunkter. Konsekvenser av framkomlighetsåtgärderna kommer dock att studeras i varje enskilt projekt.

Samverkansprojekt inom kollektivtrafik och gång

Följdinvesteringar Tvärbana Norr

I samband med utbyggnaden av Tvärbana Norr–Kistagrenen tillkommer en ny hållplats intill Solvalla travbana och Annedal. Hållplatsen ska bland annat försörja travbanan, det planerade bostadsområdet i Solvalla samt det befintliga bostadsområdet i Annedal. Den planerade tvärbanehallplatsen ligger i Solvalla

väster om Ulvsundavägen. Annedal ligger öster om Ulvsundavägen. Kontoret föreslår att en gångtunnel byggs mellan Annedal och Solvalla i höjd med Pettssons gata. Tunneln möjliggör en effektiv kollektivtrafikförsörjning i Annedal och förbättrar kopplingen mellan de två områdena.

Den 6 april 2017 fattade trafiknämnden inriktningsbeslut för en gångkoppling mellan Annedal och Solvalla. Syftet med kopplingen är att skapa en bra förbindelse mellan Annedal och Kistagrenens planerade tvärbanehallplats i Solvalla. Den 23 maj 2019 fattade trafiknämnden genomförandebeslut för gångkopplingen samt skickade ärendet vidare till kommunfullmäktige för beslut.

Citybanan vid Odenplan

I samband med utbyggnaden av Citybanan i Stockholm har den nya pendeltågstationen vid Odenplan blivit bland de största knutpunkterna för kollektivtrafik i Sverige. Förutom resor till och från målpunkterna i närområdet är Odenplan en bytespunkt mellan tunnelbane- och busstrafik. Med Citybanans pendeltågstation har torget blivit en ännu större bytespunkt med många resenärer, vilket aktualiserat behovet av en gångtunnel under Odengatan, med direkt förbindelse till tunnelbana och pendeltåg, med huvudsakligt syfte att upprätthålla framkomlighet för buss- och cykeltrafik längs med Odengatan.

När genomförandeavtalet för Citybanan skrevs 2006 ansågs de ökade gångflödena kunna hanteras i och med planerna på en galleria under mark, vilket hade möjliggjort fler underjordiska passager till södra sidan av Odengatan. Bolaget som planerade gallerian gick dock i konkurs hösten 2009. I samband med konkursen aktualiserades planerna på en gångtunnel under Odengatan för att hantera flödet av resenärer. Den 18 maj 2017 fattade trafiknämnden ett reviderat inriktningsbeslut för en gångtunnel under Odengatan vid Odenplan.

Mål och syfte

Satsningen syftar till att utreda och genomföra åtgärder inom ramen för stadens Gångplan respektive Stomnätsplan för Stockholms län. Dessa är två av flera tematiska fördjupningar av Framkomlighetsstrategin. Satsningar på gångtrafik utförs med syfte att öka gångvänligheten, framkomligheten och attraktiviteten för gående. Satsningar gällande kollektivtrafik utförs med syfte att öka framkomligheten, medelhastigheten samt pålitligheten för busstrafiken.

I kommunfullmäktiges budget för 2019 fick trafiknämnden i uppdrag att mellan åren 2019 och 2022 investera 1 500 mnkr i framkomlighetsåtgärder. Av dessa avser 500 mnkr satsningar på framkomlighet inom gång- och kollektivtrafik.

Utredningsorganisation

Trafikkontoret ansvarar för att hålla samman och driva satsningen på framkomlighet inom gång- och kollektivtrafik. Kontoret har utsett en samordningsansvarig för projekt som drivs inom gångtrafik och en samordningsansvarig för projekt inom kollektivtrafik. Alla projekt som trafikkontoret driver inom kollektivtrafik kommer att samrådats med Trafikförvaltningen.

Varje projekt inom satsningen kommer att bedrivas enligt kontorets rutin för investeringsprojekt och delegationsordning. Projekten kommer att bemannas utifrån trafikkontorets rutin för investeringsprojekt och drivas enligt kontorets projektmetodik för investeringsbeslut.

Tidplan fram till inriktningsbeslut

De projekt som ingår i framkomlighetssatsningen beslutas enligt stadens delegationsordning för investeringsprojekt och separata beslut kommer att tas upp löpande för respektive projekt. För stora projekt, över 50 mnkr, kommer besluten tas upp både i trafiknämnden och kommunfullmäktige.

Utredningsarbetet har startat i samband med trafiknämndens uppdrag i kommunfullmäktiges budget för 2019.

Ekonomi

I kommunfullmäktiges budget för 2019 inriktning för 2020 och 2021 fick trafiknämnden i uppdrag att genomföra satsningar på framkomlighetsåtgärder och cykelinfrastruktur till en kostnad av 1500 mnkr. Av dessa avser 500 mnkr satsningar på framkomlighet inom gång- och kollektivtrafik.

Risk, kvalitet och möjligheter

Projektrisker

Denna satsning innehåller framkomlighetsåtgärder avseende både gångtrafik och kollektivtrafik. Förutsättningar och utmaningar för dessa delområden har både likheter och skillnader.

Satsningen består av flera projekt som är geografiskt spridda. Varje projekt är unikt och har olika förutsättningar och utmaningar.

Då gående ges ökad framkomlighet kan det ge konsekvenser för övrig trafik, exempelvis genom att yta måste fördelas till gående på bekostnad av andra trafikslag eller att gående ges ökad prioritet i korsningspunkter. På samma sätt kan ökad framkomlighet för busstrafik ha negativa konsekvenser för övrig trafik, som får lägre prioritet i trafiksignaler och även kan påverkas av anläggande av busskörväg. Detta följer Framkomlighetsstrategin, men kräver dialog innan genomförande.

Alla projekt som kontoret bedriver inom kollektivtrafik måste samrådas med Trafikförvaltningen och bussentreprenörerna, och det är viktigt att påbörja dialogen redan i planeringsskedet.

Kommunikation

Följande intressenter har identifierats i projektet:

Interna intressenter

Trafikkontoret
Stadsdelsförvaltningar
Ledningsägare

Externa intressenter

Medborgare
Trafikförvaltningen
Bussentreprenörer
Byggentreprenaden
Polis och Räddningstjänst
Näringsidkare
Ledningsägare

Rapportering

Satsningen kommer att följs upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelser.

Respektive investeringsprojekt beslutas enligt stadens delegationsordning för investeringsprojekt.

Samråd och samverkan

I förekommande fall sker samråd och samverkan med berörd stadsdelsförvaltning, Trafikförvaltningen och dess upphandlade bussentreprenör, inom ramen för respektive ingående projekt.